

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna**

Møteinnkalling

Utvalg: Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Møtested: , Ekstramøte - Nettmøte via Teams
Dato: 18.08.2021
Tidspunkt: 15:00 – 16:00

Dette er et ekstramøte for å behandle to saker som har vært behandlet i Arbeidsutvalget (AU) 2.juli og som nå tas videre til behandling i nasjonalparkstyret.

Møteinnkallingen og -protokollen for AU 2.juli ligger på nasjonalparkstyret sine nettidder [her](#), og her ligger saksdokumentene til de to sakene (AU-sak 13/2021 og 14/2021) som legges fram for styret.

Forvaltningsplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde ligger også på [nettsidene](#).

Referatsaker, delegerte saker og evt. orienteringer settes på sakslisten til ordinært styremøte den 20. september.

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter på tlf. eller epost. Vararepresentanter får innkalling til møtet etter nærmere beskjed.

Vel møtt!

11.08.2021

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	Styresak		
ST 20/2021	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste, og valg av styremedlem til godkjenning av protokoll		
ST 21/2021	Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde - klage på vedtak vedrørende størrelse på oppføring av uthus - søker: Per Gunnar Bakken		2021/1075
ST 22/2021	Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde - søknad om oppføring av ny utedo på fritidseiendom i Rabblia - søker: Harald Wethal		2021/5848

Styresak

ST 20/2021 Godkjenning av møteinnkalling og sakliste, og valg av styremedlem til godkjenning av protokoll.

Saksopplysninger:

Varsel om innkalling til møte i nasjonalparkstyret skal skje med 2 ukers varsel. Endelig innkalling med saksdokumenter sendes ut 1 uke før møtet.

Dette er et møte utom vedtatt møteplan for å få en raskere behandling av 2 saker som har vært til behandling i Arbeidsutvalget (AU) den 2. juli. Alternativet er å la sakene vente til 20.sept.

Møtet ble varslet og innkalt via kalenderinvitasjon den 9.juli.

Det velges ett styremedlem som sammen med leder skal godkjenne og underskrive protokollen for møtet. Dette skal gjøres ved møtets begynnelse.

Jf. pkt. 7 i vedtekter for nasjonalparkstyret for Forollhogna av 7.sept. 2015.

Innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna godkjenner møteinnkalling og sakliste til ekstramøtet 18.august 2021.

Nasjonalparkstyret velger ..... som sammen med leder skal godkjenne og underskrive protokollen for dette møtet.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/1075

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	14/2021	02.07.2021
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	21/2021	18.08.2021

Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde - klage på vedtak som gjelder størrelse på oppføring av uthus - søker: Per Gunnar Bakken

Arbeidsutvalget sin innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Per Gunnar Bakken medhold i klage av 31.05.2021 med supplerende opplysninger av 29.06.2021, og gir dispensasjon fra § 3, punkt 1 i Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde for riving og oppføring av nytt uthus på fritidseiendommen GID 123/70 i Skarvdalen, Os kommune.

Vilkår:

1. Uthuset kan oppføres med målene 3 m x 7 m med inntil 21 m² BYA i ferdig tilstand.
2. Tillatelsen fra verneforskrift gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Øvrige vilkår i vedtak av 26.05.2021 gjelder:

3. Nytt uthus skal oppføres med ellers samme utforming som eksisterende uthus.
4. Uthuset skal oppføres på søkers eiendom med tilnærmet samme plassering som i dag. Melding om plassering av bygget skal sendes Os kommune når tiltaket er gjennomført.

Det oppfordres til bruk av byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder».

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at et litt større uthus ikke vil bidra til økt bebygd areal for opphold og overnatting, selv om bebygdareal for uthusfunksjoner øker med om lag 5 m². Uthuset skal romme lagerplass for utemøbler, ved, annet utstyr til hytta, samt utedo, og det er derfor forståelse for behovet for et litt større uthus.

Nasjonalparkstyret har i flere tidligere saker om bygging av uthus holdt på retningslinjene i forvaltningsplanen om oppføring av nye uthus på inntil 15 m² eller samme mål dersom det har vært riving eksisterende uthus for oppføring av nytt. I uthuset på eiendom GID 123/70 inngår utedoen i uthuset, og gir grunnlag for at det kan gis tillatelse til å økt størrelse for uthuset i denne saken. Dette vil ikke endre styrets forvaltningspraksis eller gi grunnlag for å skape en presedens for andre tilsvarende «uthus-saker» i verken Vangrøftdalen-

Kjurrudalen landskapsvernområde eller andre tilsvarende verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Saksdokumenter (følger saken)

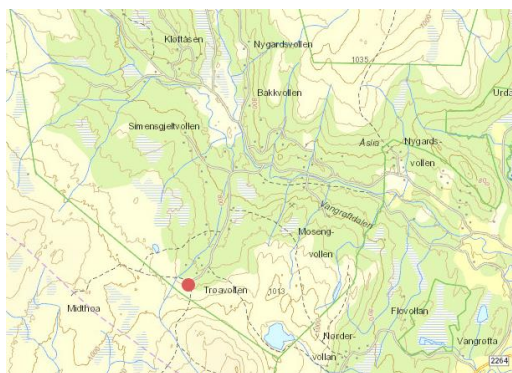
- 1 Søknad uthus Skarvdalen
- 2 Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde - tillatelse til riving av uthus og bygging av nytt på fritidseiendom med GID 123/70 i Skarvdalen
- 3 Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde – klage på vedtak av 260521

Andre saksdokumenter:

1. Forvaltningsplan for Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde, 2004
2. Byggeskikkveileder – Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder.

Saksopplysninger

Det ble i januar 2021 søkt om riving av gammelt uthus for så å få ført opp nytt uthus med 28 m² på fritidseiendom i Skarvdalen innenfor Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, Os kommune.

Beliggenhet av fritidseiendommen (rød prikk) innenfor Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde

I delegert vedtak av 26.05.2021 ble det gitt avslag på oppføring av større uthus enn det gamle uthuset på 16 m² med følgende begrunnelse:

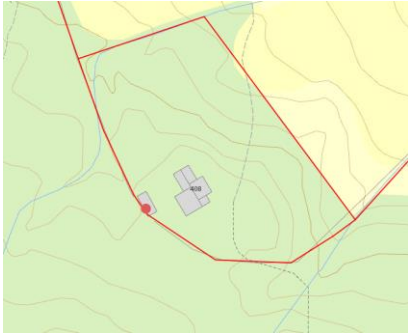
I avgjørelsen er det lagt vekt på at tillatelsen som gis er i tråd med gjeldende forvaltningspraksis for tilsvarende søknader innenfor Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde. Det vises for øvrig til begrunnelse i sakvurdering.»

Søker har så klaget på dette vedtaket innenfor klagefristen. Forvalter tok den 28.06 kontakt med søker for å gi informasjon som gjelder klagegangen, og søkeren den 29.06 gitt supplerende opplysninger til klagen.

Søknaden - klage

Per Gunnar Bakken har klaget på vedtaket om avslag på større uthus på sin fritidseiendom, jf. vedlagte saksdokument.

Etter samtale med forvaltet har han supplert sin klage og redusert størrelsen på uthuset fra 28 m² (3,5 m x 8m) til 21m² med målene 3m x 7m. Jf. saksdokumenter.

Rød prikk viser uthuset på fritidseiendommen GID 123/70 i Skarvdalen.

Andre saksopplysninger

Ved utskrift av matrikkelen fra Os kommune viser at hytten er på 55 m² BYA og uthuset på 16 m² BYA.

Hjemmelsgrunnlag - verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde er ifølge verneforskriften, § 2:

«å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart».

I vernebestemmelsene § 3 heter det at «området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter slik som f.eks. oppføring av bygninger» mm.

Videre heter det i verneforskriftens § 5 at forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi *tillatelse med vilkår til tiltak* dersom tiltaket ikke strider mot verneformålet og ellers dersom særlige grunner taler for det, og det åpnes for å gi det tillatelse til både *ombygging og restaurering av eksisterende bygninger med tanke på bruksendring, og tilbygg til eksisterende bygninger.*

Forskriften omtaler ikke tiltak knyttet til fritidsbebyggelse og søknaden må derfor behandles etter unntaksbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48.

Forvaltningsplanen for Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde gir nærmere retningslinjer for hvordan verneforskriften skal praktiseres mht. utvidelse av og tilbygg til hytter til maks 60 m² BYA, og at det kan åpnes for at bl.a. uthus sammen med anneks kan utgjøre inntil 15 m² BYA.

Fra forvaltningsplanen, kap. 4.2.4 Utvidelse av og tilbygg til hytter

Følgende retningslinjer for utvidelse av og tilbygg til hytter gjøres gjeldende:

- Utvidelse av eksisterende hytter kan godkjennes inntil totalt bebygd areal er 60 m².
- Utvidelsen skal tilpasses utformingen og detaljeringen av eksisterende hytte.
- Bebyggelsen skal ha saltak hvor takvinkelen tilpasses eksisterende hytte.
- Anneks og uthus kan til sammen utgjøre 15 m² bebygd areal.
- Gavlbredde for anneks og uthus kan være inntil 3 m utvendig målt.
- Gesimshøyde for anneks og uthus kan være inntil 2,2 m målt fra topp grunnmur.
- Materialbruk og utforming bør tilpasses byggeskikken i seterdalene.
- Den generelle formingsveilederen gjelder også for hyttebebyggelsen.

Følgende retningslinjer for restaurering, vedlikehold og gjenoppføring av bygninger gjøres gjeldende:

- Alt vedlikeholdsarbeid og restaureringsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk med hensyn til utforming og materialbruk.
- Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller eksteriøret på bygningen.
- Større vedlikeholdsarbeid skal meldes kommunen, som vurderer om de vil bidra med råd eller korrektiver.
- For at en bygning skal vurderes som eksisterende bygning, må deler av taket være intakt.
- ...

Naturmangfoldloven (nml)

Etter nml § 48 Dispensasjon fra vernevedtak kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det *ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig*, eller dersom *sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig*.

Begge punktene i første ledd må være oppfylt for å kunne gi dispensasjon. Dersom dispensasjon gis, skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningen som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette. Herunder må også *presedensvirkningen* av tillatelsen vurderes.

Det er viktig å merke seg at dispensasjonsregelen i NML § 48 ikke kan brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, og det skal gjøres en vurdering av eventuelle presedensvirkninger.

En dispensasjon fra vernebestemmelser krever at dispensasjonen også vurderes etter de miljøretslige prinsippene i nml §§ 8 – 12.

Regional plan for Forollhogna villreinområde

Nasjonalparken og deler av landskapsvernområdene er en del av nasjonalt villreinområde, og det er her utarbeidet og godkjent en regional plan for villreinområdet hvor det er gitt retningslinjer for tiltak og forvaltning de ulike sonene innenfor villreinområdet.

Den omsøkte fritidseiendommen ligger i randområdet til det nasjonale villreinområdet. I retningslinjer for randområder for villreinområdet (sone 2) heter det i regional plan at det bl.a. kan gis tillatelse til ombygging og mindre tilbygg på eksisterende bygg.

Søknaden omfatter et uthus, som ikke tilrettelegges for beboelsesrom og økt overnattingskapasitet, og som igjen kan føre til økt ferdsel osv. og eventuell påvirkning på villrein.

Saken er derfor ikke oversendt villreinnemnda for uttalelse.

Myndighet

Søknaden behandles av arbeidsutvalget (AU) for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020:

kap. 4.4.1 «AU delegeres myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven / verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor (negativ) betydning for verneverdiene (kurante saker som ikke kan delegeres til forvalter). Saker som regnes som kurante forutsetter at representantene i AU er enige i vedtakets innhold (tillatelse med vilkår)»,

kap. 4.4.2 «AU kan avslå søknader etter verneforskriftenes bestemmelser når utfallet av søknaden er gitt ut fra verneforskrift, forvaltningsplan og tidligere behandlinger og drøftinger i styret.» Dersom AU ikke avslår søknaden eller vedtaket ikke blir enstemmig, skal saken behandles av nasjonalparkstyret.

kap. 4.4.3 «AU-vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i tråd med naturmangfoldloven/verneforskriftene».

Vurderinger

Byggesjikkveilederen for Forollhogna-området gir i all hovedsak gode råd og veiledning i forhold til seterbebyggelse, men siden det forekommer noen hytter innenfor verneområdene er det også gitt noen gode råd i forhold til byggetiltak på hytter. Her er den generelle anbefalingen at hytten holdes i en moderat størrelse slik at bygget harmonerer med seterbebyggelsen, og at tilbygg og andre byggetiltak underordner seg eksisterende bygg, gis en nøktern utforming og at det brukes tradisjonelle materialer og farger.

I samtale med forvalter har søker begrunnet søknaden/klagen for større uthus med behov for lagerplass for hagemøbler, utstyr og ved, samt utedo, og at dagens uthus nå er blitt for knapt. Søker påpeker at selve utformingen av uthuset også er smalt. Nå blir bl.a. hagemøbler lagret inne i hytta gjennom vinteren.

Det er forståelse for behov for et litt større uthus, og at det skaper noe frustrasjon at bestemmelsene for verneområdet setter begrensinger for å kunne utvide uthuset som i sin tid ble bygget etter den tid behov. Selv om søker har justert sin klage ved å redusere målene på uthuset, vil det være vanskelig å imøtekomme dette med fare for å skape en ny presedens for denne type saker i landskapsvernområdet.

Med bakgrunn i disse vurderingen innstiller forvalter på å opprettholde vedtaket mht. at størrelsen på uthuset fortsatt settes til 16 m², men foreslår endring av *vilkår* ved at ny

bredde på 3 m² kan imøtekommes mens lengden på uthuset reduseres til ca. 5,4 m slik at det bebygde arealet fortsatt blir om lag 16 m². Dersom søker ikke er tilfreds med et slikt vedtak, må saken oversendes Miljødirektoratet for endelig klagebehandling.

Tiltaket vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8 – 12:

Nml § 8 «Kunnskapsgrunnlaget»

Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde er en del av villreinens leveområder, og utgjøre randområder til nasjonalt villreinområde. Denne delen av villreinområde her klassifisert som barmarks-beiteområder med trekkområder gjennom Skarvdalen.

Nml §9 «Føre-var prinsippet»

Kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok til å behandle saken. Føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

Nml § 10 «Økosystemtilnærming og samla belastning»

Det nye uthuset skal erstatte et gammelt uthus, og skal fortsatt ha funksjon som vedskjul og lagerplass, samt utedo. Uthuset skal ikke innredes til beboelse.

Det forventes ikke at det nye uthuset skal medføre økt belastning på økosystemet eller områdene rundt, og det forventes heller ikke at dette skal medføre vesentlig endringer i bruken av eiendommen. Tiltaket vurderes derfor ikke å ha noe vesentlig påvirkning på villreinen i området. Belastningen med selve rivningen og byggingen vil være forbigående.

Nml § 11 «Kostnaden ved miljøforringelsen skal bæres av tiltakshaver»

Dersom det oppstår skader på natur eller miljø i forbindelse med tiltaket må kostnader for oppretting dekkes av tiltakshaver. Rivnings- og bygningsavfall skal fraktes ut og deponeres på forskriftsmessig vis for å unngå forurensing.

Nml § 12 «Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder og lokalisering»

Tilpasning av terrenget i forbindelse med tiltaket må skje skånsomt og begrenses til det nødvendige. Materialvalg, byggeskikk og fargevalg på uthuset skal være mest mulig likt det gamle, og det oppfordres til gjenbruk av materialer så langt det lar seg gjøre.

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget opprettholder vedtaket i arkivsak 2021/1075 av 26.05.2021 hvor det gis avslag på større uthus enn 16m² BYA, og klagen med hensyn til størrelse av uthuset tas derfor ikke til følge.

Nytt vilkår:

1. Utformingen av uthuset kan gjøres i en bredde på inntil 3 m mens at lengden kortes ned til 5,4 m slik at uthuset fortsatt blir 16m² BYA i ferdig tilstand.

Øvrige vilkår i vedtak av 26.05.2021 gjelder:

2. Nytt uthus skal oppføres med ellers samme utforming som eksisterende uthus.
3. Uthuset skal oppføres på søkers eiendom med tilnærmet samme plassering som i dag. Melding om plassering av bygget skal sendes Os kommune når tiltaket er gjennomført.

Begrunnelse:

Arbeidsutvalget for nasjonalparkstyret har forståelse for behovet for større uthus, men kan ikke se at det har framkommet nye avgjørende opplysninger i saken selv om søker nå har opplyst om at størrelsen på uthuset kan reduseres til 21 m² (3 m x 7m) for å imøtekomme retningslinjene i forvaltningsplanen.

Arbeidsutvalget kan likevel imøtekomme en mindre justering av vilkåret om bredde og lengde av uthuset så lenge det totale BYA blir 16 m² som det gamle uthuset.

Nasjonalparkstyret har i flere tidligere saker om bygging av uthus holdt på retningslinjene i forvaltningsplanen om oppføring av nye uthus på inntil 15 m² eller samme mål dersom det har vært riving eksisterende uthus for oppføring av nytt. Dersom det gis tillatelse til å økt størrelse for uthuset i denne saken, vil det bruke med styrets forvaltningspraksis og gir grunnlag for å skape en presedens for andre tilsvarende «uthus-saker» i både Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde og andre tilsvarende verneområder med tilsvarende bestemmelser.

Dersom søker ikke godtar endringen til arbeidsutvalget, sendes saken over til Miljødirektoratet for endelig klagebehandling.

Saksprotokoll i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna - 02.07.2021

Behandling

AU gjør ny vurdering i saken:

Det er forståelse for behov for et noe større uthus for lagring av utemøbler og utstyr til hytta, ved o.l. I tillegg rommer uthuset utedoen. Flere fritidseiendommer har utedoen adskilt fra uthuset, og kan derfor ha et eget uthus inntil 15 m², evt. større om uthuset var oppført før vernetidspunktet. Størrelsene på uthus og utedoer til hyttene fra litt tidligere tider var litt mer tilfeldig og tilpasset den tids bruk. Generelt vil dagens bruk av hytter gi økt behov for mer lagerplass osv. Uthuset på denne fritidseiendommen ligger bak hytta, og vil være lite synlig for andre.

AU sin innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Per Gunnar Bakken medhold i klage av 31.05.2021 med supplerende opplysninger av 29.06.2021, og gir dispensasjon fra § 3, punkt 1 i Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde for riving og oppføring av nytt uthus på fritidseiendommen GID 123/70 i Skarvdalen, Os kommune.

Vilkår:

1. Uthuset kan oppføres med målene 3 m x 7 m med inntil 21 m² BYA i ferdig tilstand.
2. Tillatelsen fra verneforskrift gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Øvrige vilkår i vedtak av 26.05.2021 gjelder:

3. Nytt uthus skal oppføres med ellers samme utforming som eksisterende uthus.

4. Uthuset skal oppføres på søkers eiendom med tilnærmet samme plassering som i dag. Melding om plassering av bygget skal sendes Os kommune når tiltaket er gjennomført.

Det oppfordres til bruk av byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder».

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at et litt større uthus ikke vil bidra til økt bebygd areal for opphold og overnatting, selv om bebygdareal for uthusfunksjoner øker med om lag 5m². Uthuset skal romme lagerplass for utemøbler, ved, annet utstyr til hytta, samt utedo, og det er derfor forståelse for behovet for et litt større uthus.

Nasjonalparkstyret har i flere tidligere saker om bygging av uthus holdt på retningslinjene i forvaltningsplanen om oppføring av nye uthus på inntil 15 m² eller samme mål dersom det har vært riving eksisterende uthus for oppføring av nytt. I uthuset på eiendom GID 123/70 inngår utedoen i uthuset, og gir grunnlag for at det kan gis tillatelse til å økt størrelse for uthuset i denne saken. Dette vil ikke endre styrets forvaltningspraksis eller gi grunnlag for å skape en presedens for andre tilsvarende «uthus-saker» i verken Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde eller andre tilsvarende verneområder med tilsvarende bestemmelser.

I tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret for Forollhogna legges saken fram for styret for endelig behandling etter Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde.

AU sin innstilling enstemmig vedtatt (3-0).

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Per Gunnar Bakken medhold i klage av 31.05.2021 med supplerende opplysninger av 29.06.2021, og gir dispensasjon fra § 3, punkt 1 i Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde for riving og oppføring av nytt uthus på fritidseiendommen GID 123/70 i Skarvdalen, Os kommune.

Vilkår:

1. Uthuset kan oppføres med målene 3 m x 7 m med inntil 21m² BYA i ferdig tilstand.
2. Tillatelsen fra verneforskrift gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Øvrige vilkår i vedtak av 26.05.2021 gjelder:

3. Nytt uthus skal oppføres med ellers samme utforming som eksisterende uthus.
4. Uthuset skal oppføres på søkers eiendom med tilnærmet samme plassering som i dag. Melding om plassering av bygget skal sendes Os kommune når tiltaket er gjennomført.

Det oppfordres til bruk av byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder».

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at et litt større uthus ikke vil bidra til økt bebygd areal for opphold og overnatting, selv om bebygdareal for uthusfunksjoner øker med om lag 5m². Uthuset skal romme lagerplass for utemøbler, ved, annet utstyr til hytta, samt utedo, og det er derfor forståelse for behovet for et litt større uthus.

Nasjonalparkstyret har i flere tidligere saker om bygging av uthus holdt på retningslinjene i forvaltningsplanen om oppføring av nye uthus på inntil 15 m² eller samme mål dersom det har vært riving eksisterende uthus for oppføring av nytt. I uthuset på eiendom GID 123/70 inngår utedoen i uthuset, og gir grunnlag for at det kan gis tillatelse til å økt størrelse for uthuset i denne saken. Dette vil ikke endre styrets forvaltningspraksis eller gi grunnlag for å skape en presedens for andre tilsvarende «uthus-saker» i verken Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde eller andre tilsvarende verneområder med tilsvarende bestemmelser.

I tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret for Forollhogna legges saken fram for styret for endelig behandling etter Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/5848

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna	13/2021	02.07.2021
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	22/2021	18.08.2021

Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde - søknad om oppføring av ny utedo på fritidseiendom i Rabblia - søker: Harald Wethal

Arbeidsutvalget sin innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Harald Wethal dispensasjon fra § 3, punkt 1 i Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde for oppføring av ny utedo på fritidseiendommen GID 121/16 i Rabblia på Mosengvollen, Os kommune.

Vilkår:

1. Det tillates oppføring av ny utedo med målene 2,90 m x 1,85 m som gir inntil 5,4 m² BYA i tråd med vedlagte tegninger. Tegningene er en del av vedtaket.
2. Utedoen skal ha stående panel, vindu og farge som innordner seg øvrig bebyggelsen på eiendommen.
3. Terrengtilpassing og graving skal være minst mulig. Eventuelle terrengskader som måtte oppstå skal utbedres og være avsluttet i forbindelse med ferdigstilling av bygningen.
4. Bygningsavfall skal transporteres ut av landskapsvernområdet og deponeres på forskriftsmessig måte.
5. Tillatelsen fra verneforskrift gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det oppfordres til bruk av byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tiliggende landskapsvernområder».

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at en ny utedo ikke vil bidra til økt bebygd areal for opphold og overnatting, selv om bebygdareal for uthusfunksjoner øker med om lag 5m². En dispensasjon for oppføring av separat utedo på eiendommen GID 121/16 vil ikke endre styrets forvaltningspraksis eller gi grunnlag for å skape en presedens for andre tilsvarende «uthus-saker» i verken Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde eller andre tilsvarende verneområder med tilsvarende bestemmelser.

I tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret for Forollhogna legges saken fram for styret for endelig behandling etter Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Vangrøftdalen – Kjurrudalen landskapsvernområde - søknad om oppføring ny utedo - Rabblia 121/16 - Harald Wethal

Andre saksdokumenter:

1. Forvaltningsplan for Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde, 2004.

Saksopplysninger

Det er mottatt søknad om byggetiltak på fritidseiendom i Rabblia på Mosengvollen innenfor Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde, jf. kart nedenfor mht. beliggenhet.

Fritidseiendommen GID 121/16 er marker med rød prikk.

Søknaden

Søknaden fra Harald Wethal om oppføring av ny utedo, mottatt den 20.05.2021:

Jeg tillater meg søke om oppføring av ny utedo på overnevnte eiendom da nåværende utedo er i skrøpelig forfatning. Bygningen vil bli oppført i nøktern stil i tradisjonelle materialer og farge med samme uttrykk som de andre bygningene på eiendommen og med torvtak. Håper på positivt svar.

Planskisse som viser bygningene på eiendommen og plasser av omsøkt utedo.

Det søkes om en ny utedo med målene 2,90 m x 1,85 m, og en høyde i front på 2,80 fra bakken til mønet. Utedoen er planlagt plassert i skråning på utsiden av uthuset på eiendommen. Det følger målsatte tegninger med søknaden, jf. vedlagte saksdokumenter. Dagens utedo er innpasset i uthuset.

Andre saksopplysninger

Ved utskrift av matrikkelen fra Os kommune viser at hytta er på 60 m² BYA, anneks/uthus 1 på 20 m² BYA, anneks/uthus 2 på 15 m² BYA og uthus på 12 m² BYA.

Videre er tre av bygningene på eiendommen SEFRAK-registeret – hytta og de to anneksene/uthusene, dvs. dette er bygninger fra før 1900-tallet. Det er imidlertid ikke angitt noen videre hva verneverdier på bygningene.

I forbindelse med befaring for «strøm-prosjektet» i Vangrøftdalen, tok forvalter en besiktigelse av eiendommen.

Hjemmelsgrunnlag - verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde er ifølge verneforskriften, § 2:

«å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart».

I vernebestemmelsene § 3 heter det at «området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter slik som f.eks. oppføring av bygninger» mm.

Videre heter det i verneforskriftens § 5 at forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse med vilkår til tiltak dersom tiltaket ikke strider mot verneformålet og ellers dersom særlige grunner taler for det, og det åpnes for å gi det tillatelse til både ombygging og restaurering av eksisterende bygninger med tanke på bruksendring, og tilbygg til eksisterende bygninger. Forskriften omtaler ikke tiltak knyttet til fritidsbebyggelse og søknaden må derfor behandles etter unntaksbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48.

Forvaltningsplanen for Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde gir nærmere retningslinjer for hvordan verneforskriften skal praktiseres mht. utvidelse av hytter og tilbygg til hytter til maks 60 m² BYA, og at det kan åpnes for at bl.a. uthus sammen med anneks kan utgjøre inntil 15 m² BYA.

Fra forvaltningsplanen, kap. 4.2.4 Utvidelse av og tilbygg til hytter

Følgende retningslinjer for utvidelse av og tilbygg til hytter gjøres gjeldende:

- Utvidelse av eksisterende hytter kan godkjennes inntil totalt bebygd areal er 60 m².
- Utvidelsen skal tilpasses utformingen og detaljeringen av eksisterende hytte.
- Bebyggelsen skal ha saltak hvor takvinkelen tilpasses eksisterende hytte.
- Anneks og uthus kan til sammen utgjøre 15 m² bebygd areal.
- Gavlbredde for anneks og uthus kan være inntil 3 m utvendig målt.
- Gesimshøyde for anneks og uthus kan være inntil 2,2 m målt fra topp grunnmur.
- Materialbruk og utforming bør tilpasses byggeskikken i seterdalene.
- Den generelle formingsveilederen gjelder også for hyttebebyggelsen.

Følgende retningslinjer for restaurering, vedlikehold og gjenoppføring av bygninger gjøres gjeldende:

- Alt vedlikeholdsarbeid og restaureringsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk med hensyn til utforming og materialbruk.
  - Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller eksteriøret på bygningen.
  - Større vedlikeholdsarbeid skal meldes kommunen, som vurderer om de vil bidra med råd eller korrektiver.
  - For at en bygning skal vurderes som eksisterende bygning, må deler av taket være intakt.
- ...

Naturmangfoldloven (nml)

Etter nml § 48 Dispensasjon fra vernevedtak kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det *ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig*, eller dersom *sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig*.

Begge punktene i første ledd må være oppfylt for å kunne gi dispensasjon. Dersom dispensasjon gis, skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningen som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette. Herunder må også *presedensvirkningen* av tillatelsen vurderes. Det er viktig å merke seg at dispensasjonsregelen i NML § 48 ikke kan brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, og det skal gjøres en vurdering av eventuelle presedensvirkninger.

En dispensasjon fra vernebestemmelser krever at dispensasjonen også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8 – 12.

Regional plan for Forollhogna villreinområde

Nasjonalparken og deler av landskapsvernområdene er en del av nasjonalt villreinområde, og det er her utarbeidet og godkjent en regional plan for villreinområdet hvor det er gitt retningslinjer for tiltak og forvaltning de ulike sonene innenfor villreinområdet. Den omsøkte fritidseiendommen ligger i randområdet til det nasjonale villreinområdet. I retningslinjer for randområder for villreinområdet (sone 2) heter det i regional plan at det bl.a. kan gis tillatelse til ombygging og mindre tilbygg på eksisterende bygg. Søknaden omfatter oppføring av ny utedo, og vurderes derfor ikke relevant for oversendelse til villreinnemnda for uttalelse.

Myndighet

Søknaden behandles av arbeidsutvalget (AU) for nasjonalparkstyret i tråd med delegeringsreglementet av 15.06.2020:

kap. 4.4.1 «AU delegeres myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven / verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor (negativ) betydning for verneverdiene (kurante saker som ikke kan delegeres til forvalter). Saker som regnes som kurante forutsetter at representantene i AU er enige i vedtakets innhold (tillatelse med vilkår)»,

kap. 4.4.2 «AU kan avslå søknader etter verneforskriftenes bestemmelser når utfallet av søknaden er gitt ut fra verneforskrift, forvaltningsplan og tidligere behandlinger og drøftinger i styret.» Dersom AU ikke avslår søknaden eller vedtaket ikke blir enstemmig, skal saken behandles av nasjonalparkstyret.

kap. 4.4.3 «AU-vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i tråd med naturmangfoldloven/verneforskriftene».

Vurderinger

Denne fritidseiendommen framstår med 4 bygninger som til sammen utgjør 107 m² BYA hvorav hovedbygningen/hytta utgjør 60 m² BYA og annekset/uthuset utgjør til sammen 47 m² BYA. Ett av annekset framstår som en mindre hytte og det antas at bygningen kan brukes til opphold og overnatting. Det andre annekset/uthuset antas å ivareta uthusfunksjoner som vedskjul, lagerplass og utedo. Dette bygget er såpass stort at det bør fortsatt kunne gi plass til en utedo slik det er i dag. Dersom tilstanden på uthuset vurderes som dårlig, vil det være svært viktig at det gjøres tiltak her slik at bygget bli ivaretatt. Bygget ser ellers ut til å være i bruk og derfor vil det nok også bli ivaretatt. Det minste bygget ser ut til å være en liten løe el. og fungerer nok mer som lagerplass.

Den omsøkte utedoen er forholdsvis stor – nærmere 5,4 m². Dette er større enn hva nasjonalparkstyret tidligere har gitt tillatelser til der det har vært behov for ny, separat utedo. Bygget er foreslått plassert i skrånende terreng, som vil medføre at bygget vil bli forholdsvis høgt å se til fra andre siden.

Fritidseiendommen har alt et så stort bebygd areal for både beboelse og uthusfunksjoner at det ikke er grunnlag for å kunne tillate og øke det bebygde arealet med flere bygninger. En dispensasjon vil ikke være i tråd med forvaltningsplanen for landskapsvernområdet, og heller ikke forvaltningspraksisen for verneområdene i Forollhogna. Behovet for oppgradering av utedoen kunne imidlertid ivaretas gjennom vedlikehold/restaurering av eksisterende uthus.

En dispensasjon fra verneforskriften vil også kunne skape en uheldig presedens i forhold til andre fritidseiendommer med adskillig lavere bebygd areal for både hytte og uthus innenfor både verneområdene i Forollhogna og andre verneområder med tilsvarende vernebestemmelser.

Når det ikke gis dispensasjon fra verneforskriften, kommer ikke vurderinger etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8 – 12 til anvendelse.

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ved arbeidsutvalget avslår søknaden fra Harald Wethal om dispensasjon fra Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde for oppføring av ny utedo på fritidseiendommen GID 121/16 i Rabblia på Mosengvollen, Os kommune.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, § 3 punkt1.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at denne fritidseiendommen alt har et stort bebygd areal for både beboelse og uthusfunksjoner slik at det ikke er grunnlag for å kunne tillate og øke det bebygde arealet med flere bygninger. Behovet for oppgradering av utedoen kunne imidlertid ivaretas gjennom vedlikehold/restaurering av eksisterende uthus.

En dispensasjon her vil ikke være i tråd med verken forvaltningsplanen for landskapsvernområdet eller forvaltningspraksisen for verneområdene i Forollhogna.

Videre vil også en dispensasjon fra verneforskriften kunne skape en uheldig presedens i forhold til andre fritidseiendommer med adskillig lavere bebygd areal for både hytte og uthus innenfor både verneområdene i Forollhogna og andre verneområder med tilsvarende vernebestemmelser.

Saksprotokoll i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna - 02.07.2021

Behandling

AU gjør ny vurdering i saken:

Fritidseiendommen framstår med 4 bygninger som til sammen utgjør 107 m² BYA hvorav hovedbygningen/hytta utgjør 60 m² BYA og annekset/uthus utgjør til sammen 47 m² BYA. Selv om uthuset er av en slik størrelse at det fortsatt kan romme utedoen, er det forståelse for at det er ønskelig å flytte utedoen ut av uthuset og over til et eget bygg like ved. Uthuset vil fortsatt ha funksjon som lagerplass og vedskjul, og bygget kan restaureres dersom det er i så dårlig tilstand slik søker skriver.

Den omsøkte utedoen er forholdsvis stor – nærmere 5,4 m², og noe større enn hva nasjonalparkstyret tidligere har gitt tillatelser til. Det er likevel forståelse for at utedoen må være av en viss størrelse for å ivareta funksjonen, og for at bygget slik byggetegningene viser vil harmonerer med øvrig bebyggelse på eiendommen.

Etablering av ny separat utedo vil ikke øke det bebygde arealet for opphold og overnatting, og en dispensasjon vurderes derfor å være i tråd med forvaltningsplanen for landskapsvernområdet. Forvaltningspraksisen for verneområdene i Forollhogna har vært at det gis tillatelse til oppføring av separate utedoer på fritidseiendommer.

Dispensasjonen må også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8 – 12:

Nml § 8 «Kunnskapsgrunnlaget»

Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde er en del av villreinsens leveområder med barmarksbeiteområder og trekkområder gjennom Skarvdalen, og utgjøre randområder til nasjonalt villreinområde.

Nml §9 «Føre-var prinsippet»

Kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok til å behandle saken. Føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

Nml § 10 «Økosystemtilnærming og samla belastning»

En nytt lite bygg for utedo vil ikke øke det bebygde arealet for opphold og overnatting, og uthuset som utedoen flyttes ut av skal heller ikke innredes til beboelse. Det forventes ikke at det ny utedo skal medføre økt belastning på økosystemet eller områdene rundt, og det forventes heller ikke at dette skal medføre vesentlig endringer i bruken av eiendommen. Tiltaket vurderes derfor ikke å ha noe vesentlig påvirkning på villreinen i området. Belastningen med selve rivningen og byggingen vil være forbigående.

Nml § 11 «Kostnaden ved miljøforringelsen skal bæres av tiltakshaver»

Dersom det oppstår skader på natur eller miljø i forbindelse med tiltaket må kostnader for oppretting dekkes av tiltakshaver. Rivnings- og bygningsavfall skal fraktes ut og deponeres på forskriftsmessig vis for å unngå forurensing.

Nml § 12 «Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder og lokalisering»

Tilpasning av terrenget i forbindelse med tiltaket må skje skånsomt og begrenses til det nødvendige. Materialvalg, byggeskikk og fargevalg på uthuset skal være mest mulig likt det gamle, og det oppfordres til gjenbruk av materialer så langt det lar seg gjøre.

AU sin innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Harald Wethal dispensasjon fra § 3, punkt 1 i Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde for oppføring av ny utedo på fritidseiendommen GID 121/16 i Rabblia på Mosengvollen, Os kommune.

Vilkår:

1. Det tillates oppføring av ny utedo med målene 2,90 m x 1,85 m som gir inntil 5,4 m² BYA i tråd med vedlagte tegninger. Tegningene er en del av vedtaket.
2. Utedoen skal ha stående panel, vindu og farge som innordner seg øvrig bebyggelsen på eiendommen.
3. Terrengtilpassing og graving skal være minst mulig. Eventuelle terrengskader som måtte oppstå skal utbedres og være avsluttet i forbindelse med ferdigstilling av bygningen.
4. Bygningsavfall skal transporteres ut av landskapsvernområdet og deponeres på forskriftsmessig måte.
5. Tillatelsen fra verneforskrift gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det oppfordres til bruk av byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tiliggende landskapsvernområder».

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at en ny utedo ikke vil bidra til økt bebygd areal for opphold og overnatting, selv om bebygdareal for uthusfunksjoner øker med om lag 5m². En dispensasjon for oppføring av separat utedo på eiendommen GID 121/16 vil ikke endre styrets forvaltningspraksis eller gi grunnlag for å skape en presedens for andre tilsvarende «uthus-saker» i verken Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde eller andre tilsvarende verneområder med tilsvarende bestemmelser.

I tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret for Forollhogna legges saken fram for styret for endelig behandling etter Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde.

AU sin innstilling enstemmig vedtatt (3-0).

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Harald Wethal dispensasjon fra § 3, punkt 1 i Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde for oppføring av ny utedo på fritidseiendommen GID 121/16 i Rabblia på Mosengvollen, Os kommune.

Vilkår:

6. Det tillates oppføring av ny utedo med målene 2,90 m x 1,85 m som gir inntil 5,4 m² BYA i tråd med vedlagte tegninger. Tegningene er en del av vedtaket.
7. Utedoen skal ha stående panel, vindu og farge som innordner seg øvrig bebyggelsen på eiendommen.
8. Terrengtilpassing og graving skal være minst mulig. Eventuelle terrengskader som måtte oppstå skal utbedres og være avsluttet i forbindelse med ferdigstilling av bygningen.
9. Bygningsavfall skal transporteres ut av landskapsvernområdet og deponeres på forskriftsmessig måte.
10. Tillatelsen fra verneforskrift gjelder i 3 år fra vedtaksdato.

Det oppfordres til bruk av byggeskikkveilederen «Bygninger i seterlandskapet, Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder».

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Begrunnelse:

Det er i avgjørelsen lagt vekt på at en ny utedo ikke vil bidra til økt bebygd areal for opphold og overnatting, selv om bebygdareal for uthusfunksjoner øker med om lag 5m². En dispensasjon for oppføring av separat utedo på eiendommen GID 121/16 vil ikke endre styrets forvaltningspraksis eller gi grunnlag for å skape en presedens for andre tilsvarende «uthus-saker» i verken Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde eller andre tilsvarende verneområder med tilsvarende bestemmelser.

I tråd med delegeringsreglementet for nasjonalparkstyret for Forollhogna legges saken fram for styret for endelig behandling etter Forskrift om Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde.